

Broj: 699/58

Mostar, dne 10. XII. 1958.

NOVI PAPA IVAN XXIII.

----- Kao što je bio štitav katolički svijet duboko uciviljen smrću velikoga Pape Pija XII., tako je isto nakon tri sedmice bio utješeno i obradovan dobivši novoga Svetoga Oca Ivana XXIII. Iako je Sv. Otac već prilično odmakao u godinama, ipak je on kao sin seljačkih roditelja iz zdravih alpijskih krajeva sjeverne Italije još pun snage i života, na se je nadati, da će moći lijepi niz godina stajati na čelu Svete Crkve. Ali ne smijemo zaboraviti, da silne brige vrhovnoga pontifikata brzo troše ljudske sile, na čemo stoga moliti, da nam Bog što dalje podrži Svetoga Oca. To čemo naročito činiti na PAPIN DAN, koji će se ubuduće u našoj dijecezi slaviti na 4 studenoga odnosno u nedjelju prvu iza toga datuma sa svećanima. Tebe Boga hvalimo. U Mostaru će na taj dan biti pontifikal, poslije kojega će Biskup po posebnoj dozvoli Sv. Oca podijeliti Papin blagoslov s potpunim oprostom za sve prisutne.

VISITATIO AD LIMINA.

----- Po kanonu 341 dužni su Biskupi svake pete godine doći u Rim i pohoditi grobove apostolskih prvaka sv. Petra i Pavla. Držeći se toga kanona Biskup je još 1943 pošao prvi puta ad limina. Godine 1948 i 1953 nije mogao obaviti te dužnosti radi razloga izvan njegove moći. Zato je iskoristio ove godine priliku i pošao odmah poslije biskupskih konferencija u Zagrebu za Rim. U Rimu je Biskup boravio od 27. listopada pa sve do 24. studenoga. Primio je prvi blagoslov Sv. Oca sa stotinama hiljada vjernika na trgu sv. Petra uvečer 28. listopada te je na 4. studenoga uz mnoge druge biskupe sa svih strana svijeta u biskupskom ornatu sudjelovao svećanom krunisanju Sv. Oca. Bila je to veličanstvena ceremonija, koja je zajedno s Papinom misom trajala punih 5 sati i kojoj su prisustvovali izaslanici od preko 50 država. Na 6. XI čitao je Biskup svetu Misu u kripti na grobu sv. Petra i tu misu prikazao Bogu za sretnu budućnost štitavoga hrvatskoga naroda. Na 8. XI. bio je Biskup primljen od Sv. Oca u posebnu audijenciju, kojom je zgodom dobio posebni blagoslov ne samo za sebe, nego i za sve svećenstvo i vjernike štitave dijeceze.

REDJENJE.

----- U nedjelju, 27. VII. podijelio je Biskup red sv. prezbiterata u crkvi u Mostaru članovima hercegovačke franjevačke Provincije: fra Radi Dragičeviću i fra Petru Krasiću, koji su odslužili svoje prve sv. Mise u svojim rodnim župama: Studencima i štitu

OBLAŠTENJA I ZAVJETI Ž. S. STARA.

----- Na 7. listopada Biskup je u Bijelom Polju obukao u redovničko odijelo i primio u novicijat 10 kandidatica Skolskih Sestara III. reda sv. Franje. Na 8. XI. bilo je isto u Bijelom Polju polaganje privremenih zavjeta, a na Bezgrješno Začeće, 8. XII. položilo je 7 Sestara svoje vječne zavjete

PUČKE MISIJE.

----- Po kanonu 1249 imaju se u svakoj župi najmanje svake desete godine držati pučke misiije. U zadnje dvije godine kada su održane te misiije samo u župama: Donji Gradac, Donje Hrasno i Stolac. Jer nije moguće uvijek dobiti vanjskih misionara, Ordinarijat je odlučio upotrebiti za tu svrhu i probranije domaće svećenike ex utroque clero. S početka, dok se ti svećenici bolje ne avizbaju i sam će Biskup u granicama mogućnosti aktivno učestvovati

u tim misijama - pronovijedajući i isnovijedajući. *Župnici, koji*
namjeravaju u g. 1959 održati misije u župi, neka to pravovremeno
Ordinarijatu najave. Da misije uspiju treba ih izdaleka i pomno
pripraviti. U tu svrhu treba se češće s oltara govoriti o misija-
ma i pozivati vjernike, da se odazovu u što većem broju. Zatim
treba organizirati u župi i sustavnu molitvenu akciju za uspjeh
misija. Posebno treba pozvati bolesnike, da na tu nakanu prikazuju
svoje patnje. - Misije po pravilu treba da traju 8 dana. Najzgod-
nije vrijeme za misije jest sezona, kad nema velikih poljskih rado-
va, a to je rano proljeće i kasna jesen. - Da organizacije misija
bude što bolja, neka se pojedini župnici koriste iskustvom svojih
kolega, koji su te misije već proveli u svojim župama.

BLAGOSLOV NOVE ŽUPSKE CRKVE.

----- na svetkovinu Male Gospe 8. IX.
ov.g. Biskup je uz sudjelovanje mnogih svećenika i velikoga mnoš-
tva vjernika iz cijele nahije svečano blagoslovio novu župsku
crkvu u Veljacima, sagrađenu na čast Gospe od Zdravlja.

SVETA KRIZMA.

----- U ovoj godini 1958 obavljena je sveta krizma
u 28 župa, uglavnom u dekanatima: davanjskom, širokobriješkom, sto-
lačkom i trebinjskom. Ako Bog da, bit će u slijedećoj godini sveta
krizma u župama Brotnja, nahije i Bekije te u okolici Čapljine.
Točniji raspored će se naknadno župnicima saopćiti.

Na krizmu se ne će primati djeca, koja nisu navršila barem
7 godina i koja već nisu primila prvu svetu pričest. Poželjno je,
a za Mostar je to i propisano, da se djeca ne pripustaju iste go-
dine na prvu sv. pričest i na krizmu, da bi se tako što temeljiti-
je podučila u nauci sv. vjere.

Valja po mogućnosti insistirati na tom, da se prigodom krizme
isnovijede i pričeste također i kumovi i kume. Na taj će način
moći dobiti i oni potpuni obrost, što ga s Papinim blagoslovom
podjeljuje Biskup na temelju posebne ovlasti Sv. Oca prigodom
kanonskoga pohoda svake župe.

Kumove i kume treba također unaprijed podučiti, kako će vrši-
ti svoju funkciju. Glavna je stvar, da oni fizički dodiruju kumče
in actu confirmationis, a nevezivati čelo može i netko drugi. Oso-
bito upozoriti kumove i kume, da ne bi dodirnuli rukom sveto ulje
na čelu kumčeta.

Kanon 794 propisuje, da pojedinac kod krizme može držati naj-
više dvoje djece, osim ako Biskup iz opravdana razloga dozvoli i
veći broj. Treba se pridržavati ovoga propisa.

Kumovi i kume moraju biti dobro podučeni u istinama svete
vjere, na će biti kod krizme i pitani, i tko ne bude znao, ne će mu
se dozvoliti, da bude kum. - Na kume treba dobro pripaziti, da budu
pristojno obučene, inače će bez ikakva obzira biti odstranjene.

Lijep je običaj, da se prigodom krizme zajednički fotografi-
raju Biskup, župnik i krizmanici. Ta će fotografiju krizmanici saču-
vati za cijeli život kao krasnu i dragu uspomenu, koja će ih sjećati
dana, kad su postali vojnici Kristovi te dozivati im u pamet dužnos-
da se svrhe vjere ne stide, nego da je jamački ispovijedaju i po
njoj žive.

Poslije krizme treba što prije upisati u matice krizmana
djecu i prepis matice krizmanih još iste godine dostaviti Ordin.

VJEČNO SVIJETLO.

----- Sv. Kongregacija za širenje vjere svojim
reskriptom od 19. XI. 1958 br. 4588 produljila je daljnjih pet godina
dozvolu, da se može elektrika upotrebljavati za vječno svijetlo, što
prema kanonu 1271 mora dno nocturnae gorjeti pred oltarom sa
Presvetim Sakramentom.

POPUK ZARUČNIKA. (Kan. 1033)

----- Vrlo je važno, da budući saružnici
budu prije vjenčanja temeljito podučeni o svojim budućim dužnosti-
ma. A to je nemoguće postići jednokratom popukom pred samo vjenča-
nje. Stoga se vrlo preporuča svim župnicima, da uvedu zajedničke

poduke za sve mladence dotične sezone, i to posebno za muške, a posebno za ženske. U našoj dijecezi brakovi se uglavnom sklapaju u mjesecima siječnju i studenom - pred korizmu i advenat. U vezi s time neka župnik odredi izvjesno vrijeme, kad će dolaziti na zajedničku poduku mladići i djevojke, koji namjeravaju u to doba sklapati brak. S početka će to malo poteže ići, jer svaka novina teško se svijeta prima. Ali kad se jednom taj običaj ustalio, uroditi će on obilnim plodom.

Vrlo je poželjno, da župnici prigodom vjenčanja održe mladencima kraći nagovor. U tom času oni su kao rijetko kad disponirani da poslušaju i prime savjete svoga duhovnoga pastira, pa treba tu priliku dobro iskoristiti.

USKRSNO VRIJEME.

----- Kao i dosada vrijeme uskrsne ispovijedi i pričesti traje od prve korizmene nedjelje na do svetkovine Presv. Trojstva, uključivo.

Svojim reskriptom od 10. XI. 1958 br. 4586 dozvolila je Sv. Kongregacija za širenje vjere, da se prva pričest djece ne mora držati u uskrsno vrijeme, nego da se može odgoditi i za kasnije, kako bi djeca bila što bolje pripremljena za prvu sv. pričest. Slobodno je dakle prvu sv. pričest držati i ljeti, pa čak i u jesen, ali se ipak preporuča, da se previše ne odgađa.

POST I NEMRSA U GODINI 1959.

----- Dani nemrsa su ovi: Svaki petak, zatim čista Srijeda, Velika Subota, Pan uoči Bezgrješnoga Zašea, Badnji Dan.

Post (Jejunium) obvezuje na čistu Srijedu, Veliki Petak, Badnji Dan te na sve kvatrene petke u godini.

Podjeljuje se dispensa od nemrsa za sve svetkovine pa i dokinute, koje se slave s pučkom misom i cum concursu populi, ako te svetkovine padnu u petak. Ista se dispensa podjeljuje i za sva ona sela, koja na poseban način slave nekoga sveca kao seoskoga zaštitnika, ako se taj dan u selu drži pučka misa i ako stanovnici dotičnoga sela zbilja u velikom broju prisustvuju toj misi, tako da se s pravom može govoriti, da postoji concursus populi.

Isto tako od zakona nemrsa izazeti su vrlo teški radnici, kao na pr. kopači u rudnicima, zatim daleki putnici kao i oni, koji se stalno hrane po hotelima ili gostionicama, napokon svi oni, koji sebi ne mogu birati hrane (vojnici u kasarnama, zatvorenici i sl.).

SEDMICA PROTIV PSOVKE.

----- Već je od nekoliko godina zaveden običaj, da se sedmica od Glušne do Cvjetne nedjelje slavi kod nas sedmica protiv psovke. Na te dane treba posebno propovijedati protiv psovke, pozivati vjernike na djela zadovoljštine i preporučivati svagdanje molenje zaziva: Blagoslovljen budi Bog etc. - Ali borba protiv psovke, toga najstrašnjega grijeha našega naroda, ne smije se ograničiti samo na ovu sedmicu. Psovku treba na svakom koraku i svakom prigodom pobijati te nastojati, da se Božanskom Veličanstvu pruži što obilnija zadovoljština za pogrde nanesene Presvetomu imenu Božjem.

MJESEČNA DUHOVNA OBNOVA.

----- Posvud po svijetu zavodi se prekrasni običaj mjesečne duhovne obnove za svećenike. Gdje se taj običaj i stvarno prakticira, on je donio nebrojenih plodova. Ne možemo dovoljno preporučiti braći svećenicima, da se i oni toga običaja drže, pa da se po svim dekanatima zavede praksa mjesečnoga sastanka, sad kod jednoga sad kod drugoga svećenika, u svrhu zajedničke duhovne obnove.

MOLITVA ZA SVETIČKO POSVEĆENJE.

----- Crkva je uvijek trebala svetih svećenika, a naročito to treba u prelaznim i kritičnim vremenima, kao što je današnje. Stoga pod svakom pučkom misom neka se

napred, da vjernici izmole na ~~4.11.1958~~ ^{4.11.1958} svećenike, da više ^{manje} ~~101~~ Očenaš, 1 Zdravomariju i 1 Slavu Ocu, da bi nam Gospa izmollila dovoljan broj svetih svećenika, koji će zbilja biti svećenici po Srcu Božjem.

STATISTIKA DIJECEZE.

----- Prema brojčanim podacima, što su ih pojedini župni uredi dostavili Ordinarijatu na dan 30. lipnja 1958. živjelo je na teritoriju mostarsko-duvanjske biskupije 167.422 vjernika. Od toga je bilo muških 78.236, ženskih 89.186.

U isto vrijeme živjelo je na teritoriju trebinjske biskupije 19.289 vjernika, od čega je bilo muških 8.361, a ženskih 10.928.

Udara u oči, da na cijelom teritoriju biskupije ima 13.517 žena više nego muškaraca. Posljedice rata! U svakoj župi broj žena preteže broj muškaraca, osim Bukovice, Kongore, Prisoja i Vinice. Ako isporočimo današnju statistiku sa onom iz šematizma prije 20 godina, vidjet ćemo, da se je u ovih 20 godina katoličko pušanstvo na sveukunom teritoriju dijeceze povećalo svega za 3.623 duše, dok bi u normalnim prilikama, da nije bilo rata, prema natalitetu i mortalitetu prije rata, porast morao iznositi najmanje 60.000 duša.

Trebinjska biskupija sama za se uzeta ne samo da nije porasla u posljednjih 20 godina, nego se je broj njezinih vjernika još i umanjio za 5.837 duša, jer je spao sa 25.126 na 19.289. U trebinjskoj biskupiji najviše su stradale župe. Trebinje (od 1.348 spalo na 136), Nevesinje (koje sada pripada mostarskoj biskupiji) (od 1.585 na 596), Stolac (od 3.506 spao na 2.084 premda je sama župa poslije rata povećana nekim selima gornjobrašćanske župe, koja poslije rata više ne postoji kao samostalna župa radi premalog broja vjernika).

RAĐOVI NA CRKAVAMA 1953.

Uz sva oskudica sredstava u ovoj je godini ipak dosta učinjeno, da se u ratu oštećene crkve poprave ili još nedovršene da se dalje izgrade. Tako je u Veljacima podignuta nova crkva, a u neam kleni u ratu porušena crkva ponovno je pod krov stavljena, u Grljevišima jedna obična zgrada adaptirana i pretvorena u župsku crkvicu, a Duvno i Ražićima i rađjena ponutrica crkve, u Vinici, Kongori i Romilji crkva je izvan uluterisana, u Rašeljkama je crkveni toranj dovršen i bakren pokriven, u Grabovici izvršeni su crkvi popravci i stavljeni novi prozori, a Stoco je krov popravljen i prebojčisan, u Studencima su stavljeni oluci na crkvu, u Konjicu nabavljene nove klupe a u Gabell nova masivna vrata, u Vitini i Potocima uveden je u crkvu električno svjetlo, a na Širokom Brijegu oštećena velika Gospina crkva počela se sustavno i temeljito popravljati, dok se u Drežnici u ratu spaljena župska kuća dograđuje.

Bilo je i po drugim mjestima manjih radova, koje ovdje ne iznosimo. Nadamo se, da će se radovi na crkvama i crkvenim objektima nastaviti i u slijedećim godinama. Svi radovi, koji će se izvoditi na crkvenim zgradama moraju se solidno izvoditi i pod stručnim nadzorom. Koji reflektiraju na pomoć Ordinarijata kod tih radova, neka podnesu svoje molbe najkasnije do konca mjeseca svibnja.

BLAGDAN BL. NIKOLE TAVELIĆA.

----- Prema odredbi Sv. Zbora Obrada prenesen je na molbu našeg Episkopata blagdan Bl. Nikole Tavelića na dan 5. prosinca, pa se toga dana mora moliti blaženikov oficij i služiti sv. Misa.

Isti Zbor Obrada stojih rješenjem od 5. XI. 1958. br. w. D. 42/1958 dozvolio je, da se vanjska proslava Bl. Nikole Tavelića kroz slijedećih deset godina može održati u nedjelju, koja je najbliža danu 14. studenoga. Ie se nedjelje smije služiti jedna pjevana i jedna tiha sv. Misa Bl. Nikole Tavelića.

POSLANICE BISKUPA.

Zajedničku poslanicu biskupa Jugoslavije objavljena u đakovaškom Vjesniku u mjesecu prosincu treba s oltara pročitati vjernicima u adventu ili odmah po Božiću. Druga će poslanica izići u Vjesniku u mjesecu veljači 1959., i nju će trebati pročitati u korizmi.

KORONE 1959. GODINE.

Kanon 131 propisuje, da se imaju "saepius in anno" obdržavati "collationes seu conferentiae", koje mi običajemo zvati korone. Mi smo se u ratnim i poratnim godinama zadovoljavali samo s jednom koronom godišnje. Uбудuće naredjujemo, da se u svakom Dekanatu moraju držati po dvije korone i to jedna u proljeće a druga u jesen.

Teme za ovogodišnju proljetnu koronu bit će:

1/ Koje su tri ekskomunikacije latae sententiae (dvije specialimodo a jedna specialissimo modo Sanctae Sedi reservata) što ih je Sv. Stolica 1950 i 1951 ustanovila? Njihov smisao i svrha?

2/ Strani svećenik pita u žurnika jurisdikciju. Ovaj se koleba, može li je dati. Na prijašnjoj je župi to mogao. Ali je nedavno premješten na novu i ne zna, ima li i ovdje tu ovlast. Ipak daje strancu jurisdikciju i ovaj isnovjeda te odrješuje jednu osobu ex necessitate urgente etiam ab excommunicatione reservata. Pita se: 1) Jeli žurnik u dvojbi mogao dati stranom svećeniku jurisdikciju? 2) Je li ovaj mogao s tako dvojbenom jurisdikciom valide et licite odrješivati? 3) Je li smio odriješiti od rezervirane ekskomunikacije? 4) Što je morao reći penitentu, kad ga je odriješio a censura reservata?

Teme za jesensku koronu:

1/ Način, kako mogu vjernici sudjelovati a) kod tihe sv. Mise /Missa lecta/ b) kod njevine sv. Mise /Missa in cantu/ prema najnovijoj instrukciji Sv. Kongregacije Obreda od 3. IX. 1958? Kako konkretno provesti te naputke Sv. Kongregacije u vlastitoj župi.

2/ Sacerdos in quotannis tantum una vice in Coena Domini confitetur et putat hoc plenissime sufficere quia nullum peccatum grave habet. - Pro meditatione diurna tantum paulo attentius legit unum caput ex S. Scriptura. - Pro praeparatione ad Missam et pro gratiarum actione unam horam ex breviario recitat putans hunc modum esse optimum, quia breviarium omnes alias orationes antecellit.

Quid Codex J. C. statuit quoad obligationem sacerdotum respectu confessionis, meditationis, praeparationis necnon gratiarum actionis pro Missa? An praxis sacerdotis in approbanda?

BOŽIĆNA ČESTITKA.

Svemu svećenstvu u biskupiji, svim redovnicima i redovnicama kao i svim vjernicima upućuje Biskup najsrdačniju božićnu čestitku s molbom Mehom Isusu, da na sve bez razlike izlije obilje nebeske milosti i da ih prati svojim blagoslovom također i u Novoj godini 1959.

Ovu Biskupovu čestitku neka žurnici saopće na Božić pod sv. Misom vjernom nuku.

SLUŽBENI VJESNIK MOSTARSKO-DRVNIJSKE I TRŠBINJSKE BISKUPIJE
IZDAJE I UREDJUJE
BISKUPSKI ORDINARIAT MOSTAR, JUG. NAR. ARMIIJE 28

Biskupski ordinarijat u Mostaru

Broj: 49/58

Primljeno

10.12.

1958-

Ordinarijat

Štampari Vjesnik

24. 1958-